

VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears

(Maó, 30 de setembre i 1 i 2 d'octubre de 2016)

Col·legi Oficial de Doctors
i Llicenciats en Filosofia i Lletres
i en Ciències de les Illes Balears
Secció d'Arqueologia

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

**MENORCA
TALAIÒTICA**

Candidata Patrimoni Mundial

MENORCA
RESERVA DE BIOSFERA

EDITA:

Consell Insular de Menorca
Secció d'Arqueologia del Col·legi
Oficial de Doctors i Llicenciats en
Filosofia i Lletres i en Ciències de
les Illes Balears

ISBN:

978-84-947-942-0-9

DIPÒSIT LEGAL

ME - 762/2017

VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears

Maó, 30 de setembre i 1 i 2 d'octubre del 2016

[Coordinació Monserrat Anglada Fontestad, Mateu Riera Rullan, Antonia Martínez Ortega

464 p. 21 x 21 cm. ISBN 978-84-947942-0-9

1. Arqueologia - Menorca - Congressos

902 (460.32)

SUMARI

LA NAVETA DES CALÓ DE BETLEM (ARTÀ): UNA NOVA ESTRUCTURA D'HABITACIÓ DE L'EDAT DEL BRONZE DE MALLORCA	15	RESULTATS PRELIMINARS DEL PROJECTE D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL JACIMENT DE SES TALAIES DE CAN JORDI (SANTANYÍ).....	95
Alejandro Valenzuela, Josep Antoni Alcover		Montserrat Anglada, Nicolau Escanilla, Beatriu Palomar, Damià Ramis	
LA COVA DEL CAMP DEL BISBE (SENCELLES). DADES PRELIMINARS DE LES INTERVENCIIONS 2013-2015.....	21	ES ROSSELLS: RESULTATS PRELIMINARS DEL PRIMER PROJECTE TRIENNAL.....	105
Lua Valenzuela, Beatriu Palomar, Nicolau Escanilla, Francisca Cardona i Llorenç Oliver		Francisco Bergues, Rafel Font, Alejandra Galmés, Celia González, Cristoph Rinne, Javier Rivas, Bartomeu Salvà, Paloma Salvador	
BOTONS AMB PERFORACIÓ EN “V” A LA COVA DEL CAMP DEL BISBE (SENCELLES, MALLORCA).....	29	LES TASQUES ARQUEOLÒGIQUES D'AMICS DEL MUSEU DE MENORCA A L'ÀREA SUD-EST DE TORRE D'EN GALMÉS (ALAIOR-MENORCA).....	115
Nicolau Escanilla, Beatriu Palomar, Lua Valenzuela		Martí Carbonell, Borja Corral, Francesc Isbert, Carmen Lara, Cecilia Ligeró, Ester Marcos, Joaquin Pons, Carlos de Salort	
ARQUITECTURA Y TERRITORIO DE LAS NAVETAS FUNERARIAS DE MENORCA.....	39	RESULTATS DE LES INTERVENCIIONS REALITZADES A LES HABITACIONS ADOSSADES AL TALAIIOT QUADRAT DE S'HOSPITALET VELL, MANACOR.....	125
José Simón Gornés Hachero		Magdalena Salas Burguera, Damià Ramis Bernad	
ELS MATERIALS TALAIÒTICS DE LA COL·LECCIÓ VIVES ESCUDERO. LES EXCAVACIONS DE TIRANT I BINIDONAIRE.....	49	APLICACIONS DE SINTAXI ESPACIAL EN ESPAIS DOMÈSTICS BALEARIS EN EL MARC DEL PROJECTE MODULAR.....	133
Octavio Pons Machado		Octavio Torres Gomariz	
INDUSTRIA ÓSEA DE LA NECRÓPOLIS DE SON PELLISSER; EL “TAP” EN LA ARQUEOLOGÍA MALLORQUINA.....	57	RESULTATS PRELIMINARS DE LES EXCAVACIONS AL RECINTE DE TAULA DE SA CUDIA CREMADA	139
Mercedes Alvarez Jurado-Figueroa, Agustín Fernández Martínez		Montserrat Anglada, Cristina Bravo, Irene Riudavets	
ELS ENTERRAMENTS EN CALÇ DE SA COVA DE NA PRIOR (BARRANC DE BINIGAUS, MENORCA).....	65	UN INTENTO DE ANALIZAR LA DISTRIBUCIÓN ESPACIAL DE LOS ARTEFACTOS EN LAS TAULAS DE MENORCA.....	147
Mark Van Strydonck, Guy De Mulder, Montserrat Anglada, Laurent Fontaine		Guy De Mulder, Ann-Sophie De Witte	
XARXES VISUALS I CONNECTIVITAT DURANT L'EDAT DEL FERRO A MALLORCA. EL CAS DE LA PENÍNSULA DE CALVIÀ.....	75	MENORCA ENTRE CARTAGO Y ROMA: AVANCE DE LA EXCAVACIÓN DEL PROYECTO MODULAR EN EL POBLADO TALAYÓTICO DE SON CATLAR (CIUTADELLA).....	153
Alejandra Galmés Alba, Manuel Calvo Trias (Universitat de les Illes Balears)		Fernando Prados, Helena Jiménez, María José León, Andrés M. Adroher, Joan de Nicolás, José J. Martínez	
ESTRUCTURES INÈDITES AL SECTOR NORD DE LA NECRÓPOLIS DE SON REAL, SOLUCIONS DE PRESERVACIÓ DEL CONJUNT MONUMENTAL I AMENACES	85		
Jordi Hernández-Gasch, Bernat Burgaya Martínez, Francisca Cardona Lopez, Margalida Munar Grimalt			

CONTEXTOS CERÁMICOS EN TORRELLAFUDA (CIUTADELLA, MENORCA). ANÁLISIS DE MATERIAL DE SUPERFICIE.....	161	ENTERRAMIENTOS ALREDEDOR DE LA BASÍLICA DE SANISERA (MENORCA). ESTUDIO ANTROPOLÓGICO Y DE LOS RITUALES FUNERARIOS.....	241
Helena Jiménez, Andrés M. Adroher, Joan de Nicolás, Fernando Prados, José J. Martínez		Llorenç Alapont, Lisa Monetti	
AVANCE EN LA INVESTIGACIÓN DEL MUNDO FUNERARIO POSTALAYÓTICO MENORQUÍN EN EL MARCO DEL PROYECTO MODULAR: HIPOGEOS Y PROBLEMÁTICA DE ESTUDIO.....	173	APORTACIÓ A LA CRONOLOGIA DE LA POSSIBLE ESGLÉSIA O INSTAL·LACIÓ MONACAL ANTIGA DE L'ILLA D'EN COLOM, MAÓ.....	251
Sonia Carbonell Pastor		Joan C. De Nicolás Mascaró	
ENTERRAMENTS EN CISTA VORA LA MAR A SALAIRÓ, ES MERCADAL, UNA NOVA TIPOLOGIA DE JACIMENTS FUNERARIS DEL TALAÍÒTIC FINAL DE MENORCA.....	179	LA MAQBARA DE YABISA A TRAVÉS DE LA EXCAVACIÓN ARQUEOLÓGICA EN EL SOLAR DEL ANTIGUO EDIFICIO DE LOS SINDICATOS: CALLE BARTOMEU VICENTE RAMON, 33....	261
Joan C. De Nicolás Mascaró, Miquel A. Pons Carreras		Glenda Graziani, Juan José Marí Casanova, Almudena García-Rubio	
ELS NESÒNIMS D'EIVISSA A L' <i>ITINERARIUM MARITIMUM: INSULA DIANA LESBOS EBUSOS</i> (WESS. 510, 4).....	189	TAFONOMÍA FUNERARIA DE LA MAQBARA DE YABISA.....	269
Bartomeu Obrador Cursach		Almudena García-Rubio, Juan José Marí Casanova, Glenda Graziani.	
NUEVOS APUNTES SOBRE EPIGRAFÍA ANFÓRICA HISPÁNICA Y AFRICANA DE LA MENORCA ROMANA.....	195	L'ALQUERIA ISLÀMICA DE CAS SELLERÀS (ES MONESTIR, LA MOLA, FORMENTERA). LES DADES D'UNA ACTUACIÓ PREVENTIVA.....	275
Piero Berni Millet, Joan C. De Nicolás Mascaró, Élise Marliere, Josep Torres Costa		Ricard Marlasca Martín, María José Escandell Torres, Josep M ^o López Gari	
LA IMPORTACIÓN DE ÁNFORAS EN EL YACIMIENTO DE SON FERRANDELL OLEZA.....	207	PRIMERES DADES SOBRE LA CERÀMICA ANDALUSINA DEL PUIG DE SA MORISCA (SANTA PONÇA, MALLORCA)....	285
Guy De Mulder		Alejandro Ramos Benito	
<i>SES LLUMETES</i> : EXCAVACIÓN ARQUEOLÓGICA SUBACUÁTICA DE UNA NAVE ROMANA DEL S. I D.C. EN LA PLAYA DE PORTO CRISTO.....	217	ESTUDI TIPOLÒGIC I ARQUEOMÈTRIC D'UNA SAFA SINGULAR RECUPERADA A LA TORRE III DEL PUIG DE SA MORISCA (SANTA PONÇA, MALLORCA).....	293
Sebastià Munar, Carlos de Juan, Albert Martín, Javier Rodríguez		Alejandro Ramos Benito, Daniel Albero Santacreu, José C. Carvajal López	
ESTUDI DELS MATERIALS CERÀMICS D'ÈPOCA ANTIGA TROBATS A PORTOCRISTO (MANACOR – MALLORCA), DURANT LA CAMPANYA DE PROSPECCIONS I SONDEJOS SUBAQUÀTICS DE 2012.....	225	ANÀLISI PETROLÒGICA PRELIMINAR DE LA CERÀMICA ISLÀMICA DEL PUIG DE SA MORISCA (CALVIÀ, MALLORCA).....	301
Mateu Riera Rullan, Sebastià Munar Llabrés, Albert Martín Menéndez		Daniel Albero Santacreu, Guillem Mateu Vicens, José Cristóbal Carvajal López	
REINTERPRETACIÓN DEL EDIFICIO 11 DE SANISERA (SANITJA, MENORCA). ¿ES UNA BASÍLICA?.....	237	LA REHABILITACIÓ DEL CONVENT DE SANT DIEGO O PATI DE SA LLUNA (ALAIOR, MENORCA): UN LLARG PROCÉS DE RECUPERACIÓ DE PATRIMONI HISTÒRIC.....	311
José Miguel Rosselló Esteve		Antoni Ferrer, Joana M. Gual, Martí Carbonell, Rafel Mus, Bernardí Seguí	

REIVINDICACIÓN DE LOS ANTIGUOS GRABADOS DE LOS HIPOGEOS PREHISTORICOS DE MENORCA (II): LOS GRABADOS NÁUTICOS Y LOS “SAGRADOS”.....	319	LA REDESCOBERTA DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC DEL MUNICIPI DE MURO (MALLORCA): RECERCA, RESTAURACIÓ I DIFUSIÓ SOCIAL DE L'ASSENTAMENT DE L'EDAT DEL FERRO DE SON SERRA.....	401
Joan C. De Nicolás Mascaró, Vicente Ibáñez Orts, Pere Arnau Fernández, Mónica Zubillaga		Margalida Rivas Llompart, Jordi Hernández-Gasch, Antoni Puig Palerm, Bernat Burgaya Martínez, Margalida Munar Grimalt	
LA COL·LECCIÓ ULLDEMOLINS D'OBJECTES ARQUEOLÒGICS DE SA CUDIA CREMADA, MAÓ, UNA O MÉS NECRÒPOLIS AL JACIMENT?	329	COVES FORN? NOVES REFLEXIONS ENTORN AL RITU DE LA CALÇA A MALLORCA.....	411
Joan C. De Nicolás Mascaró		Jaume Deyà Miró	
L'ABOCADOR ROMÀ I MEDIEVAL DE SA MURADETA-ES PLA DE SANT JOAN, INDICADOR DE LA VIDA DOMÈSTICA DE IAMO, CIUTADELLA, PART I: L'ÈPOCA ROMANA I VÀNDALA (SEGLES I-VI).....	339	DESENVOLUPAMENTS DEL LLENGUATGE LÚDIC EN LA DIDÀCTICA DELS PROCESSOS CULTURALS: EL CAS DE LA PREHISTÒRIA RECENT A LES ILLES BALEARS.....	421
Joan C. De Nicolás Mascaró		Maite Noguera Tugores	
RESULTADOS PRELIMINARES DE LA INTERVENCIÓN ARQUEOLÓGICA PARA LA AMPLIACIÓN DE LA CARRETERA C733 EIVISSA-SANT JOAN.....	351	LA RUTA ARQUEOLÓGICA SENCELLES-COSTITX. UN EXEMPLE DE COL·LABORACIÓ INTERMUNICIPAL PER A LA RECERCA I LA SOCIALITZACIÓ DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC.....	425
Jesús Martín Alonso, María Lourdes López Martínez		Francisca Cardona, Marc Ferré, Sebastià Munar, Beatriz Palomar, Lua Valenzuela	
INTERVENCIONES ARQUEOLÓGICAS EN LA FORTIFICACIÓN RENACENTISTA DE DALT VILA (EIVISSA).....	359	NOVES TASQUES DE CONSOLIDACIÓ I RESTAURACIÓ AL POBLAT DE CAP DE BARBARIA II (FORMENTERA, ILLES BALEARS). LES CAMPANYES DE 2015-2016.....	433
Anna Artina		Margalida Munar, Bernat Burgaya, Edgard Camarós, Marian Cueto, Luis Teira, Pau Sureda	
DE LA PREHISTÒRIA A LA HISTÒRIA: CANVI I CONTINUÏTAT EN ELS HÀBITS ALIMENTARIS DELS HABITANTS DE LES ILLES BALEARS A PARTIR DELS ESTUDIS DE ¹⁴ C I ISÒTOPS ESTABLES (Δ ¹³ C I Δ ¹⁵ N).....	369	LA CARTA ARQUEOLÒGICA SUBACUÀTICA DE FORMENTERA (2015-2019).....	441
Mark Van Strydonck, Mathieu Boudin, Damià Ramis		Enrique Aragón, Sebastià Munar, Javier Rodríguez	
PROYECTO D'ACTUACIÓ ARQUEOLÒGICA DE LA COVA DEL MOLÍ D'EN GASPAR DE SES CASES NOVES DE SINEU: CAMPANYA DE 2015. APROXIMACIÓN A LA ESTRUCTURA DEL POBLAMIENTO DE ÈPOCA ROMANA, TARDOANTIGUA Y MEDIEVAL ISLÁMICA DEL TÉRMINO MUNICIPAL DE SINEU (MALLORCA). APUNTES METODOLÓGICOS.....	379	EL DERELICTE DE CALA SANTANYÍ. PRIMERS RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA SUBAQUÀTICA DE JULIOL 2015.....	449
Julio M. Román Punzón, María José Rivas Antequera, Bartomeu Vallori Márquez, Mateu Riera Rullan		Enric Colom Mendoza, Aurora Rivera Hernández, Andrea Torres Ferrer	
ESTAT ACTUAL DE LA RECERCA SOBRE MOLES I MOLERES DE L'ILLA DE MALLORCA	389	ELS PLANS DE GESTIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC A LES ILLES BALEARS.....	457
Joaquim Sánchez Navarro		M. Cristina Rita	

DESENVOLUPAMENTS DEL LLENGUATGE LÚDIC EN LA DIDÀCTICA DELS PROCESSOS CULTURALS: EL CAS DE LA PREHISTÒRIA RECENT A LES ILLES BALEARS

Maite Noguera Tugores
Marc Ferré Alemany

INTRODUCCIÓ

Durant els darrers quatre cursos escolars hem posat a prova una metodologia de base lúdica per a l'exploració de diverses situacions històriques. Els resultats han estat prou satisfactoris i ens han animat a continuar endavant (observant els processos d'aprenentatge, perfeccionant les dinàmiques, fent autoaprenentatge nosaltres mateixos i creant nous jocs).

Aquests són els aspectes del projecte (Arqueonautes) que destaquem i que més avall s'expliquen:

- Entrega del protagonisme a l'alumnat del seu procés d'aprenentatge.
- Atenció a la comunicació, a la cooperació i al reconeixement mutu.
- Reconeixement i estima dels vestigis de les generacions ancestrals en el nostre entorn.
- Estímul del coneixement i la recerca dels processos històrics de manera autocrítica.
- Comprensió del caràcter obert de les cultures humanes i dels seus principis de determinació.
- Consideració del conflicte com el motor de la història.

Gairebé quatre anys després de la primera intervenció d'Arqueonautes en un centre escolar, ja han participat unes 3.000 persones en un joc o un altre i hem dinamitzat més de 100 sessions. Ara, en ocasió de les VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears, presentem un petit relat del que ha sorgit en aquestes experiències. Precisament la nostra primera creació (*Camins de sal*), la que ha tingut més recorregut, consisteix en una exploració dels contactes colonials grecs i cartaginesos que es donaren a l'entorn de la Mediterrània occidental i ens havíem inspirat molt especialment per a la caracterització en els contextos insulars.

ASPECTES PEDAGÒGICS GENERALS

Els aspectes que hem destacat corresponen a dos eixos. El primer fa referència a la connexió emocional amb l'objecte d'estudi i d'exploració. A diferència de les metodologies narratives i enumeratives, cercam una implicació directa de l'alumnat amb els diferents processos que es donen en les societats humanes. Interpel·lam a l'acció davant unes situacions determinades i el fet de considerar la situació per incidir-hi genera una connexió emocional de gran valor didàctic. De fet, és aquesta connexió emocional la primera passa necessària perquè tingui lloc l'aprenentatge. Per poder dur a terme una valoració completa, no s'ha donat la possibilitat de fer un seguiment de les derives personals de l'alumnat que ha participat en algun dels nostres jocs; això no obstant, en casos puntuals des del professorat sí que hem rebut retorns molts positius de l'impacte que han tingut algunes de les activitats.

L'altre eix consisteix en un treball des de la dimensió col·lectiva. Atès que la cultura dominant actual és individualista, hem cregut pertinent i interessant donar-hi aquest enfocament. No només es tracta de posar un filtre col·lectiu en les decisions, sinó de cuidar en cada moment l'harmonia del grup. No volem que s'interpreti que queda eclipsat el fet individual, ja que precisament sostenir l'harmonia del grup consisteix a integrar satisfactòriament i de manera orgànica totes les iniciatives, propostes i opinions individuals i personals. El resultat és una acció conjunta que, tot i que és explicitada en els punts d'inflexió, generalment no és sobrevinguda. D'altra banda, el fet cooperatiu es pot donar en determinats nivells, moments, circumstàncies i no en d'altres. En aquesta línia, si sorgeixen rivalitats i competició generalment no les censuram, però d'alguna manera sí que queda penalitzat (per exemple: una tribu que es negui reiteradament a participar en la ronda de Festes de la Collita, ho tindrà més difícil per obtenir retorn i facilitats de les altres tribus quan li calgui).

BREU DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Les persones participants es distribueixen en dues tribus. Viuen en poblats contigus en una illa poblada de comunitats semblants. Som a l'estiu, temps de collita: caldrà gestionar recursos, les poblacions mateixes es veuran sotmeses a embats i serà el moment de construir i mantenir els llaços amb les comunitats mitjançant les Festes de la Collita.

A finals d'estiu apareixen veles a l'horitzó: navegants que tracten d'establir contacte. Les tribus es retiren als corresponents poblats i encaixen aquest fet, així com la presa de decisions que afecten la dinàmica demogràfica, les tasques, el territori i la satisfacció de les necessitats en general.

En successius cicles s'acaba instal·lant una colònia cartaginesa que intenta atreure a la seva òrbita les tribus implicades en l'activitat. Això comportarà conflictes que podran derivar a escenaris molt diferents, des de la crisi més profunda a l'harmonització de tots els interessos. Finalment, es fa una ullada a com ha estat el procés. S'intenten identificar els motius, els sentiments, les necessitats, els impulsos, les actituds que han acompanyat el trànsit per reflexionar-hi.

ASPECTES DIDÀCTICS ESPECÍFICS

Ens sembla que l'experiència vivencial que resulta satisfactòria obre el gust per l'aprofundiment; en especial ho hem observat en aquells grups i sessions que s'estenen més enllà del format *escolar*, quan es generen espais de debat en què la curiositat troba terreny adobat, des d'on no poques persones han seguit un fil de pensaments i lectures. De vegades, per part del professorat, se'ns han referit derives semblants. Pensam que és aquest el clima idoni per apreciar l'herència col·lectiva i per alimentar l'esperit de recerca.

Quant als aspectes que ressaltem de la prehistòria recent de les illes Balears, hem d'advertir que ens permetem la llicència de fer *condensació*; és a dir, fem passar en uns pocs anys ficticis el que va passar en uns pocs segles (explorats per una multiplicitat d'equips de recerca arqueològica). Els elements de les societats indígenes baleariques i els termes de la seva relació amb les societats urbanes i colonials que posam damunt la taula són els següents:

- La vida tribal: autogestió. Partint de les necessitats més bàsiques i de relacions igualitàries, les tribus van practicant una economia de subsistència: ramaderia, agricultura i recol·lecció. Coneixeran la fragilitat que de vegades mostra el sistema davant d'adversitats climàtiques o de patògens. Hauran de gestionar les reserves i procurar no passar gana. A més, coneixeran l'amenaça per a l'estructura demogràfica que resulta dels cicles d'infecciositat i de mortalitat, sobretot infantil. També hauran de decidir sobre la realització d'esforços suplementaris: construir murades i sostenir petites flotes.
- Marc de relacions entre tribus: cultura comuna. En aquest punt de vegades costa comprendre com la tribu forma part d'una xarxa de relacions que, tot i no ser d'entrada molt evident o activa, sí que es manifesta al llarg de la sessió fins a fer-se fonamental: evitar l'endogàmia; suport mutu i reciprocitat en cas de dificultats de caire divers; canal de circulació de materials, idees i realització d'iniciatives, etc. Tot un camp per explorar l'abast dels principis de cooperació o competició i confiança o temor.
- Obertura del sistema tribal: intercanvis i migracions. La Mediterrània prest es revela com un nexa entre cultures. Dels intercanvis esporàdics basats en el port de comerç i l'entrada de materials exòtics (metalls, vi, sal a gran escala...) es passa a la fundació d'una colònia cartaginesa. Es va percebent així l'alteració de la societat tradicional amb una mescla d'entusiasme i de desconfiança, segons els grups, i el desenvolupament concret de l'activitat.
- Orbitació: integració en el sistema colonial. Finalment es representen els efectes de la presència colonial. Una part cada vegada major del treball col·lectiu es destina a abastir-se dels materials exòtics que comencen a formar part de la vida quotidiana de les tribus. També es va formant una casta de guerrers que actua en un context de mercenarisme. Tot això condueix a una situació en què les tensions es desfermen i es fa més difícil albirar les solucions col·lectives. Normalment la dinàmica abocarà si no a una transformació substancial dels escenaris inicials, almanco a una certa pèrdua de la innocència, a la vegada que una major consciència i presència de la xarxa de comunitats.

CONCLUSIÓ

Hem parlat molt d'aprenentatge i volem destacar aquí el que consideram de major rellevància, derivat d'integrar aquell caràcter obert de les societats a què ens referíem més amunt: l'adquisició d'eines per distingir en el moment present les oportunitats de canvi i transformació social. Volem facilitar que el jovent esdevingui subjecte polític autònom i conscient; que sigui particip, juntament amb el cos total de l'espècie, de la seva pròpia evolució.

El potencial didàctic del llenguatge lúdic en una disciplina com la història ens ha sorprès. Des de l'inici vàrem establir en 90 minuts la durada aproximada de les activitats. Era el límit que imaginàvem per a una atenció satisfactòria de l'alumnat. Sovint trobem grups que segueixen aquest patró, a més de ser el format que millor s'ajusta als centres d'ensenyament. No obstant això, són més nombrosos aquells que senten (expressen) certa frustració pel que els sembla un acabament sobtat i que continuarien una bona estona. Val a dir que les finalitzacions no són rotundes: remarquem que els processos es donen en un continu i traçam esbossos de possibles situacions noves.

Evidenciat tot això, i tenint en compte que trobam a faltar un espai més distès que faciliti la reflexió en acabar l'activitat, ens hem posat a explorar les possibilitats de transcendir l'espai-temps dels tallers. Amb el suport de les eines telemàtiques provarem d'estendre els jocs durant setmanes en una dinàmica de retorns recíprocs i donant peu, en una segona fase, a coordinar els diferents tallers i arribar així al joc en xarxa (entre grups, centres, particulars...). Però aquesta és una història que haurà de ser contada en una altra ocasió.

Per a més detalls i informació us podeu adreçar al nostre lloc web: <https://arqueonautescooperativegames.wordpress.com>